

Twistpunten voor een Jamaica-coalitie

[Achtergrond](#) - 26 september 2017 - Auteur: Marja Verburg

Een coalitie van CDU/CSU, FDP en Bündnis 90/Die Grünen is voor het eerst een serieuze regeringsoptie in Duitsland. Het beloven moeilijke onderhandelingen te worden voor zo'n Jamaica-coalitie. De liberalen, de Groenen en vooral ook de CSU zijn het over veel belangrijke onderwerpen niet eens. Toch zijn er ook punten waarop de partijen goed kunnen samenwerken.

De [verkiezingsuitslag](#) van zondag laat maar twee coalities toe die een meerderheid hebben in het parlement: een grote coalitie van CDU/CSU en SPD, zoals die de afgelopen vier jaar heeft geregeerd, of Jamaica, genoemd naar de zwart-geel-groene Jamaicaanse vlag.

Aan de optie van een grote coalitie kwam op de verkiezingsavond zelf al direct een eind toen de SPD aankondigde in de oppositie te gaan. Kanselier Merkel wil ook gesprekken met de SPD voeren, maar SPD-leider Schulz houdt vol dat zijn partij niet gaat regeren.

CDU/CSU, FDP en Groenen in de Bondsdag

De CDU/CSU-fractie is met 246 zetels de grootste in de Bondsdag. De Union haalde 33 procent van de stemmen.

De FDP is met 80 zetels de vierde partij in de Bondsdag, na de CDU/CSU, de SPD en de AfD. Ze haalde 10,7 procent van de stemmen.

De Groenen zijn met 67 zetels de kleinste partij in het parlement, ze haalde 8,9 procent van de stemmen.

De FDP en Bündnis 90/Die Grünen lieten allebei op de verkiezingsavond al weten open te staan voor gesprekken. De Groenen willen na 12 jaar oppositie graag weer regeren. De FDP regeerde van 2009 tot en met 2013 met de CDU/CSU en werd daarna uit de Bondsdag gestemd. Nu keren de liberalen met een nieuwe, jonge en deels onervaren fractie terug in het parlement.

Het merendeel van de Duitsers is voor een Jamaica-coalitie: 57 procent noemde die "goed of zeer goed", blijkt uit een [ARD-peiling](#) van maandag. Een grote coalitie wil slechts 31 procent.

De coalitieonderhandelingen worden moeilijk. Op belangrijke punten verschillen de liberalen en de Groenen van elkaar. Ook de CDU en de CSU moeten het over grote onderwerpen eens worden, zoals het immigratiebeleid. Dat thema slijt de christendemocraten al sinds het begin van de vluchtelingencrisis. Om deze kwesties gaat het:

Europa

De CDU/CSU en de Groenen zijn voorstander van een Europees monetair fonds en willen samen met Frankrijk de eurozone verder ontwikkelen, al houdt Merkel zich nog op de vlakte over details. De FDP is juist tegen euro-reddingsprogramma's als het EMS en wil dat landen uit de eurozone kunnen worden gezet. Hierin lijken de partijen lijnrecht tegenover elkaar te staan. Het thema komt volgend jaar al op de agenda als het huidige noodprogramma voor Griekenland afloopt en er mogelijk een nieuw steunpakket moet komen.

Immigratie

Bij het thema immigratie is vooral de CSU de dwarsligger. Voor de Beierse christendemocraten is een bovengrens voor het aantal vluchtelingen dat Duitsland toelaat een harde eis. Dat is voor de Groenen ondenkbaar. Ook Merkel is daar tegen en de FDP wil evenmin een bovengrens. De CSU wil verder beperkingen voor gezinshereniging, de Groenen willen daarentegen een humaner vluchtelingenbeleid. De FDP en de Groenen zijn allebei voorstander van een migratiewet. Ook de CDU kan zich daarin vinden.

Jamaica in de deelstaten

Sinds juni 2017 regeren CDU/CSU, FDP en Groenen in Sleeswijk-Holstein.

Van 2009 tot 2012 regeerde een Jamaica-coalitie in Saarland maar die viel voortijdig, niet zo zeer door verschillen tussen de partijen maar door interne ruzies binnen de FDP. [Overzicht deelstaten](#)

Klimaat- en energiebeleid

Hier zijn de verschillen moeilijk te overbruggen. Alle betrokken partijen willen zich aan het klimaatverdrag van Parijs houden, maar daarmee is alles wel gezegd. Voor de Groenen is klimaatbescherming een van de belangrijkste punten. Zij willen de Duitse kolencentrales zo snel mogelijk sluiten, zodat Duitsland zijn eigen klimaatdoel, 40 procent minder uitstoot van broeikasgassen in 2020, haalt. De FDP is voor een mix van energiebronnen, waaronder ook bruin- en steenkool en wil het Duitse klimaatdoel bijstellen naar 20 procent. Dan heeft Duitsland daar al aan voldaan - op dit moment is het al 28 procent. De CDU/CSU wil de kolencentrales voorlopig ook niet sluiten, maar wel aan het klimaatdoel

vasthouden. Onduidelijk is hoe dat dan moet worden bereikt. Bij duurzame energie wil de FDP meer marktwerking en minder subsidies, in tegenstelling tot de Groenen.

Verschillen zijn er ook over de autoindustrie: de FDP is tegen een verbod van dieselauto's, de Groenen willen na 2030 geen auto's met verbrandingsmotor meer toelaten. Zij willen elektrische auto's veel meer stimuleren dan Duitsland nu doet. Merkel heeft voor de verkiezingen in een interview gezegd dat ze over een einde van de verbrandingsmotor "wil nadenken", maar zusterpartij CSU is ertegen.

[Lees op Duitslandweb meer over het Duitse klimaatbeleid](#)

Pensioenen

Zowel FDP als Groenen kunnen zich een flexibelere pensioenleeftijd voorstellen. Vanaf hun zestigste zouden mensen dan zelf kunnen beslissen of ze langer willen doorwerken of niet. De CDU/CSU is daar tegen.

Belastingen

De Groenen willen de belastingen voor topinkomens en voor grote bedrijven verhogen en een vermogensbelasting invoeren, al is die laatste eis niet heel hard. Ook willen ze veranderingen in de erfbelasting. Dat willen de andere partijen niet. De CSU is tegen elke vorm van belastingverhogingen, de CDU ook, al formuleert die het minder definitief. De FDP wil juist belastingverlagingen van 30 miljard euro. Alle partijen willen de lagere en middeninkomens ontlasten.

Gezondheid

De Groenen willen het verschil tussen particuliere ziektekostenverzekeringen en het ziekenfonds afschaffen, daarvoor in de plaats moet één verzekering voor iedereen komen. De FDP wil particuliere verzekeringen juist stimuleren. De CDU/CSU is sceptisch over de veranderingen die de Groenen willen.

Digitalisering

De FDP en de Groenen willen allebei een digitale revolutie op gang brengen. Duitsland loopt op het gebied van digitalisering hopeloos achter. Hierin kunnen de coalitiepartijen elkaar vinden.

[Lees op Duitslandweb meer over het digitalisering in Duitsland](#)

Privacy en veiligheid

Op het gebied van burgerrechten en privacybescherming zijn de liberalen en de Groenen het grotendeels met elkaar eens. Daar vormt de CDU/CSU juist het obstakel, die meer nadruk legt op binnenlandse veiligheid dan op privacy. Wel willen alledrie de fracties meer politie op straat.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/23001/twistpunten-voor-een-jamaica-coalitie>